

MEDLEMSRAPPORTERING FOR Stavanger kommune

For 2020

OFFENTLIG SEKTOR

”Å stille etiske- og sosiale krav i offentlige anskaffelser er nødvendig for å fremme anstendige arbeids- og miljøforhold. Det vil også styrke prinsippet om likebehandling, som er en forutsetning for velfungerende og effektive markeder.”

Til lesere av rapporten

Offentlig sektor er landets største kunde og forbruker. Med dette følger stor innkjøpsmakt og et stort ansvar. Gjennom forvaltningen av fellesskapets ressurser bør offentlige virksomheter gå foran og etterspørre varer som er tilvirket etter høye etiske og sosiale standarder for arbeids- og miljøforhold i leverandørkjeden.

Medlemmer i Etisk handel Norge har forpliktet seg til å bruke sin innflytelse til å øke oppslutningen om etisk handel. For medlemmer i offentlig sektor betyr det at innkjøpsmakten skal brukes på en måte som fremmer ansvarlig handel og rettferdig konkurranse mellom leverandører, der samfunnsansvar er en viktig komponent på linje med pris, kvalitet, leveringssikkerhet, osv. En viktig målsetting er derfor at etisk handel skal bidra til at useriøse leverandører ikke tildeles offentlige kontrakter. En annen, og like viktig målsetting, er at offentlig sektor anskaffer varer og tjenester på en måte som bidrar til at de som lager produktene får sine grunnleggende rettigheter oppfylt og at produksjonen ikke er til skade for miljøet.

Medlemmer i Etisk handel Norge er forpliktet til årlig å rapportere om fremdriften i arbeidet med etisk handel. Rapporten er offentlig tilgjengelig. Medlemmenes innmeldingstidspunkt vil påvirke hvor langt de har kommet.

Rapporteringsmalen for medlemmer i offentlig sektor ble revidert 2013, blant annet for å gi et bedre og klarere bilde av medlemmenes arbeid med etisk handel i leverandørkjeden. Andre forhold som miljøvennlige innkjøp, sosial dumping og anskaffelse av rettferdig handel-merkede varer er også viktig, men ikke en del av denne rapporten.

Heidi Furustøl
Daglig leder Etisk handel Norge

Forord fra: **Per Kristian Vareide, kommune direktør**

Stavanger kommune har en visjon som sier: «Vi bygger fellesskap». Som en stor offentlig aktør har kommunen et spesielt samfunnsansvar og vi er opptatt av å sikre bærekraftige tjenester til innbyggerne. I tillegg har kommunen også et moralsk og rettslig ansvar for å støtte opp om og fremme grunnleggende menneske- og arbeidstakerrettigheter.

Krav til økt åpenhet i våre leverandørkjeder bidrar til mindre risiko for brudd samtidig som vi bidrar til å bevege leverandørmarkedet i riktig retning.

Stavanger kommune er opptatt av utvikling og vi ønsker en kontinuerlig forbedring av våre prosesser i arbeidet med etisk handel. Kommunen har et godt samarbeid med Etisk Handel Norge og vil fortsette det gode samarbeidet med et tydeligere søkelys på hvordan vi kan samordne våre anskaffelsesprosesser med andre offentlige virksomheter for å øke oppslutningen om arbeid knyttet til etisk handel i Norge.

Det kommende året vil Stavanger kommune fortsatt ha fokus på god dialog og harmonisering rundt etisk handel, samt fortsette å stille hensiktsmessige krav i risikoanskaffelser.

Om virksomheten:

Navn:

Stavanger kommune

Antall ansatte:

11 000

Samlet innkjøp av varer og tjenester, inkl. investeringer, i rapporteringsåret (NOK):

3 500 000 000

Anskaffelser og leverandører som omfattes av årsrapporten:

Antall anskaffelser som omfattes av rapporten:

5

Hvilke varer som omfattes:

Fire konkurranser om IKT utstyr ble publisert i 2020. Tre av disse, Chromebook og lisenser til Stavanger skolen, Brukermaskinvare og Hyperkonvergent infrastruktur, inneholder kvalifikasjonskrav, kontraktskrav og etiske tildelingskriterier. En anskaffelse, leie av printere, inneholder kontraktskrav og tildelingskriterier. En anskaffelse for bil administrasjon inneholder kvalifikasjonskrav og kontraktskrav. Fra November 2020 blev krav om ansvarlig forretningspraksis, tilsvarende Etisk handel Norges mal for etiske kontraktsvilkår krav, inkludert i vårt generelle avtalevilkår og brukes nå i mesteparten av anskaffelsene.

Antall leverandører:

5

Totalverdi (cirka) på anskaffelsene som omfattes av rapporten (NOK):

209 600 000

Kontaktinformasjon for rapporten:

Navn: Elin Seveholt

Stilling: Rådgiver bærekraft- fagansvar for etisk handel

Epost: elin.seveholt@stavanger.kommune.no

Telefon: 51912851

Innmeldingsår i Etisk handel Norge:

2007

“Leave no one behind” - UN development goals

Foto: Flickr, ILO Better Work Programme

Prioriterte mål / aktiviteter i rapporteringsåret

Mål / aktiviteter for rapporteringsåret	Status / fremdrift
ØKE MENGDEN KRAV Stille flere kvalifikasjonskrav, kontraktsvilkår og tildelingskriterier i langt flere vareanskaffelser enn tidligere	Vi økte antall konkurranser med krav til etisk handel.
STRATEGISK OPPFØLGING Fortsette å teste ut reviderte krav og videreutvikle verktøy for etisk handel. Videreutvikle praktiske metoder for effektiv oppfølging av etiske krav, herunder gjennomføre stedlig kontroll av anskaffelse(r).	Den første anskaffelsen med krav til etisk handel, blev fulgt opp med egenrapportering og leverandørmøte, der også kontaktperson i Etisk handel Norge deltok.
KOMPETANSEHEVING Styrking av kompetanse på etisk handel i avdeling for anskaffelser.	Vi har økt bevisstheten og kunnskapen internt gjennom møter og fagforum, samt delt erfaringer i flere internasjonale event koblet til etisk handel innen IKT, for eksempel gjennom å delta i en case studie om "Fair ICT" arrangert av ICLEI.
SAMARBEID OG ERFARINGSDELING Bidra til videreutvikling og koordinert innsats på fagfeltet i samarbeid med andre etisk handel medlemmer gjennom pilotprosjektet Bærekraft 17.	Vi deltok i Bærekraft 17 i kategoriteam Bygg og anlegg og Tekstil. Og har samarbeidet med andre norske kommuner kring etisk handel i anskaffelse for bil administrasjon.
MALER Vurdere brukervennligheten av blant annet skjema for utfylling av leverandørkjeder med mer i konkurranser.	Vi har påbegynt arbeid med å lage verktøy for risikostyring lage rutiner for innkjøpere med hensyn til etisk handel.
JURIDISKE VURDERINGER Knyttet til innsyn i data (for eksempel rapporter, revisjoner og lignende), arkivering, bruk av sanksjoner ved manglende oppfyllelse av kontraktsforpliktelser knyttet til etisk handel, bruk av tildelingskriterier knyttet til etisk handel med mer.	vi har gjort juridiske vurderinger knyttet til innsyn i Bærekraft 17.

Prioriterte mål / aktiviteter for kommende rapporteringsår

Mål / aktiviteter Stille kvalifikasjonskrav, kontraktsvilkår og tildelingskriterier i flere vareanskaffelser enn i dag
--

Mål / aktiviteter

Oppfølging av etisk handel i inngåtte kontrakter

Kompetanseheving på etisk handel koblet til Bærekraft.

Ivareta det etiske perspektivet i utarbeidelsen av ny anskaffelses strategi

Lage en mal for tildelingskriterier for etisk handel samt retningslinjer for evaluering

Prosjekt: Bærekraft 17 EHN: Pilotprosjekt om "harmoniserte, effektive anskaffelsespraksiser av høy kvalitet, som fremmer respekt for grunnleggende menneskerettigheter i risikoanskaffelser".

Bidra til å høye kompetansen kring etisk handel internt i organisasjonen samt nasjonalt og globalt

1. FORANKRING

Forankring, organisering og kompetanse

1. FORANKRING, ORGANISERING OG KOMPETANSE

1.1 Hvordan arbeid med etisk handel er forankret og organisert i virksomheten

Om arbeidet med etisk handel er forankret i strategiske prosesser / dokumenter.

Arbeidet med etisk handel er forankret i Stavanger kommunes anskaffelsesstrategi 2014-2017, vedtatt av bystyret.

Om det er utarbeidet en konkret plan eller tilsvarende for mål / aktiviteter som gjelder rapporteringsåret.

Nei, anskaffelser har en overordnet handlingsplan for etisk handel, men fagansvarlig har en intern plan for de konkrete aktiviteter som skal gjennomføres.

Om det rapporteres på fremdriften i arbeidet med etisk handel til administrativ / politisk ledelse i virksomheten.

Fagansvarlig for etisk handel rapporterer løpende til innkjøpssjef på de konkrete aktiviteter i intern plan.

Om en person i virksomheten har ansvar for arbeidet med etisk handel.

Stavanger kommune har en fagansvarlig for etisk handel i avdeling for anskaffelser. Fagansvarlig holder kontakten med EHN og har et overordnet faglig ansvar.

Om andre personer i virksomheten er involvert i arbeidet med etisk handel.

Kontraktsansvarlige har selv hovedansvaret for å stille etiske krav og ha dialog med markedet, i samråd med og med bistand fra fagansvarlig etter behov. Det er satt av 10 % av en stilling og 5% av en stilling til å delta i Pilotprosjektet Bærekraft 17.

1.2 Kompetanseutvikling og opplæring

Om deltakelse på kurs og/eller andre kompetansehevende tiltak i rapporteringsåret for å øke kunnskapen om etisk handel hos ansatte.

To ansatte har deltatt i møter med Etisk handel Norge med flere, angående deltagelse i pilotprosjekt Bærekraft 17. To ansatte ved avdeling for anskaffelser gjennomførte i i løpet av høsten 2020 kurs i aktsomhetsvurderinger i regi av Etisk handel Norge. Fagansvarlig deltok i samarbeide om etisk handel i leverandørkjeden til IKT, i Regi av ICLEI.

Om virksomheten har identifisert behov for opplæring og/eller andre kompetansehevende tiltak knyttet til etisk handel.

Vi mener det er behov for mer kompetanse knyttet til effektiv avtaleoppfølging av etisk handel. Vi mener også gevinstene til pilotprosjektet Bærekraft 17 først og fremst ligger i at offentlig forvaltning klarer å samkjøre sine maler for etiske kvalifikasjonskrav, kontraktsvilkår og tildelingskriterier, får inn nyttige klausuler om deling av data og innsyn i de kunngjorte kontraktene samt får opp den generelle kompetansen knyttet til aktsomhetsvurderinger både internt og hos leverandørene. Kompetansehevende tiltak vil etter vårt syn gjøre kundene og markedet bedre rustet til en mer konkret oppfølging på produkt- og leverandørnivå.

2. IMPLEMENTERING

Implementering av etisk handel i anskaffelsesprosessen

Foto: Kirkens Nødhjelp

2. IMPLEMENTERING AV ETISK HANDEL I ANSKAFFELSESPROSESSEN

2.1 Risikokartlegging

Beskriv metode og/eller kilder for risikokartlegging virksomheten bruker, før eller etter inngåelse av kontrakt, for å identifisere risiko for mulige brudd på arbeidstakerrettigheter og miljøforhold i leverandørkjeden.

Det er etter hvert allment kjent hvilke varegrupper som representerer en risiko for brudd på disse forhold, og risikovurderingen baserer seg i stor grad på denne kunnskapen. Produksjonsland, kontraktsverdi og symbolverdi ved vareanskaffelser er for øvrig sentrale parametre som inngår i vår risikovurdering. Det vurderes å være økt risiko knyttet til land med lave produksjonskostnader, til høy kontraktsverdi og til høy symbolverdi. Som følge av kontroller vi har gjennomført, har vi også tilegnet oss mer kunnskap om risikokartleggingen i enkelte land, områder.

Ettersom risikovurderingen foregår før vi har en leverandør av produktene, vurderer vi på grunnlag av tidligere kjøpte produkter hvilke land produktene som skal anskaffes kan forventes å komme fra. Produktene søkes eventuelt også opp i Etisk handel Norges rapportdatabase og på internett for ytterligere informasjon om produksjon. Ved behov tar vi i tillegg kontakt med leverandører av produktene og Etisk handel Norge for veiledning. Difis nettsider om høyrisikoprodukter benyttes også som kilde.

Dialogprosess før anskaffelsen eller høring, kan også bidra til å få et bedre og mer nyansert bilde av markedet.

2.2 Etske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen

Oppgi i hvilke anskaffelser etiske- og sosiale krav er anvendt i rapporteringsåret, inklusive anskaffelser tidligere år dersom disse er gjenstand for oppfølging; type avtale; antall leverandører som leverer på avtalene; krav i hvilke faser i anskaffelsesprosessen. Virksomheter som legger etiske- og sosiale krav til grunn i alle anskaffelser lister opp minst fem anskaffelser der kravene anses som relevante.

I hvilke anskaffelser	Type avtale	Antall leverandører på avtalen	Anvendt etiske/sosiale krav i anskaffelsesprosessen		
			Som kvalifikasjonskrav	Ved tildeling av kontrakt	Som kontraktsvilkår
Chromebook og lisenser til Stavanger skolen	Rammeavtale	1	Ja	Ja	Ja
Brukermaskinvare	Rammeavtale	1	Ja	Ja	Ja
Hyperkonvergent infrastruktur	Rammeavtale	1	Ja	Ja	Ja
Leie av printere	Rammeavtale	1	Nei	Ja	Ja
Biladministrasjon	Rammeavtale	1	Ja	Nei	Ja

Oppgi hvilken mal for etiske- og sosiale kontraktsvilkår og mal for kvalifikasjonskrav som er brukt i anskaffelsene listet opp i tabellen (Etisk handel Norge, Difi, egen mal, annen mal.)

Kontraktsvilkår for Stavanger kommune basert på standard fra Etisk handel Norge publisert i Mars 2020.

2.3 Oppfølging av etiske- og sosiale krav i kontraktsfasen

Hvilke enkeltprodukter/varer har vært gjenstand for kontraktsoppfølging i rapporteringsåret (kan også innbefatte enkeltprodukter/varer på avtaler inngått tidligere år)?

Chromebooks

Beskriv oppfølgingstiltak og -aktiviteter virksomheten har gjennomført overfor leverandører i rapporteringsåret for å påse etterlevelse av de etiske- og sosiale kravene i kontraktsfasen:

Avtale for Chromebook ble inngått i Maj 2020 og fulgt opp i Desember 2020. Leverandør ble bedt om å levere egen rapporteringsskjema. Vi hadde også et møte med leverandøren der kontraktansvarlig møtte sammen med fagansvarlig for etisk handel, brukerutvalget og kontaktperson i Etisk handel Norge. I forkant av møtet ble det sendt ut spørsmål kring leveransen og møtet ble gjennomført med stort engasjement. Videre skal oppfølging også gjøres sammen med RBA og andre offentlige oppdragsgivere.

Hvor mange leverandører har vært gjenstand for kontraktsfølging knyttet til etiske- og sosiale krav i rapporteringsåret (gjelder avtaler inngått i rapporteringsåret og avtaler inngått tidligere år)?

1

Er det i rapporteringsåret identifisert avvik fra de etiske- og sosiale kontraktskravene hos aktører i leverandørkjeden?

Ja

Hvis ja : Angi type avvik, hvor i leverandørkjeden avvikene er identifisert, tiltak iverksatt for å rette avvikene, samt status.

Type avvik (barnearbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status
--	-------------------------	------------------------------------	--------

Type avvik (barnarbeid, HMS, lønn, arbeidstid, etc)	Hvor i leverandørkjeden	Tiltak iverksatt for å rette avvik	Status
Tvangsarbeid	I produksjonsledd, underprodusent til merkevareeier	Når dette ble kjent for oppdragsgiver var samarbeide med den aktuelle underleverandøren allerede terminert. Leverandør til Stavanger kommune fortsetter å følge opp med merkevareeier og rapporterer til Stavanger kommune.	Avvik rettet opp i.

Beskriv erfaringer i arbeidet med anvendelse av etiske- og sosiale krav i anskaffelsesprosessen.

Stavanger kommune ønsker å være ledende med hensyn til ivaretagelse av etiske krav til menneskerettigheter og sporbarhet i leverandørkjeden ved vareanskaffelser innenfor utsatte områder. For å øke effekten ved anskaffelsene er vi i ferd med å implementere etisk handel også i tildelingsfasen i anskaffelser (les tildelingskriterier). I løpet av 2020 ble 4 anskaffelser som inneholdt etiske tildelingskriterier publisert. På grunn av bruken av konfliktmineraler i produksjonen av varene, produksjonssted med mer, anses maskinvare for å være et utsatt marked med hensyn til brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter, jf. OECDs retningslinjer for risiko- og aktsomhetsvurdering.

De nevnte konkurransene er utformet etter dialog og høring med markedet samt i henhold til EUs retningslinjer for bærekraftige og etiske IT kjøp.

Stavanger har også opprettet samarbeid med EU nettverket ICLEI knyttet til bærekraftige IT anskaffelser og vi deltok i 2020 i en case studie om bærekraftig ICT. Fokus var på hvordan offentlige arbeidsgivere i Europa kan implementere krav i sine konkurranser.

Vi sikter til å implementere etiske tildelingskriterier i flere vareanskaffelser. Tanken er å videreføre de etiske kriteriene til andre områder, som for eksempel tekstil, bygg og anlegg, transport med mer.

3. PÅDRIVERROLLE

Pådriverrolle, dialog og kommunikasjon

Foto: Shutterstock

3. PÅDRIVERROLLE, DIALOG OG KOMMUNIKASJON

3.1 Øke oppslutning internt og eksternt

Har virksomheten gjennomført tiltak/aktiviteter internt og eksternt i rapporteringsåret for å øke bevisstheten, kunnskapen og oppslutningen om etisk handel.

Ja

Hvis ja, beskriv tiltak/aktiviteter

Type tiltak	Formål	Målgruppe
Interne fag-møter med fagansvarlig for etisk handel	Å høye kunnskapsnivået og øke forståelse for- og bruk av krav til etisk handel.	Ansatte i innkjøpsavdelingen.
Innlegg på 9th EUROPEAN CONFERENCE ON SUSTAINABLE CITIES & TOWNS: Mannheim2020	Formidle tiltak og erfaringer fra bruk av tildelingskriterier i ICT anskaffelser.	Byer og organisasjoner i Europa.
Presentasjon av case studie for ICLEI og Procura+	Formidle tiltak og erfaringer fra bruk av tildelingskriterier i ICT anskaffelser.	Byer og organisasjoner i Europa.
Webinar: Public procurement & human rights due diligence in ICT mineral supply chains. Swedwatch og ICLEI	Deltakelse i ekspertpanel	Offentlige innkjøpere i Europa.

3.2 Kommunikasjon

Hvordan virksomheten kommuniserer internt om sitt arbeid med etisk handel.

Vi bruker inntranettet for intern kommunikasjon. Innkjøpsavdelingen har en egen side for Etisk handel samt publiserer saker som nyhetsartikler. Innkjøpsjefen rapporterer til direktør for Økonomi og organisasjon.

Hvordan virksomheten kommuniserer eksternt om sitt arbeid med etisk handel.

Vi har hyppig kontakt med andre kommuner i Norge og samarbeider når det er mulig. I 2020 gikk vi sammen med Oslo og Bergen i en felles uttalelse om bruk av etiske krav i anskaffelse av bil administrasjon. Denne blev publisert i Anbud 365. Vi kommuniserer også via rådgiver i EHN, i 2020 fikk vi flere henvendelser fra medlemmer som ønsket å høre om våre IKT anskaffelser. Videre har vi dialog og skriftlige høringer med markedet forut for kunngjøring av konkurranse, denne benyttes til å informere om etiske krav i aktuelle konkurranser og gi en viss opplæring til leverandører/aktører i markedet, samt til de kommuner vi samarbeider med.

Kontakt:

Stavanger kommune

Elin Seveholt

elin.seveholt@stavanger.kommune.no

51912851